

ÂM NHẠC 10

CHỦ ĐỀ 1: GIAI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

Trong Chủ đề 1, HS học về:

- *Lý thuyết âm nhạc*: nhận biết được quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic; phân biệt được tính chất thuận, nghịch của quãng.
- *Đọc nhạc*: đọc đúng cao độ gam Son trưởng, đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 1; biết đọc hai bè đơn giản và biết đọc nhạc, kết hợp đánh nhịp.
- *Hát*: hát rõ lời, thuộc lời ca, hát đúng cao độ, trường độ của bài hát.
- *Nhạc cụ*: thể hiện đúng cao độ, trường độ của bài hát.
- *Nghe nhạc*: biết lắng nghe và biểu lộ cảm xúc về tác phẩm; biết tưởng tượng khi nghe nhạc.

Tiết 1: LÝ THUYẾT ÂM NHẠC MỘT SỐ LOẠI QUÃNG VÀ TÍNH CHẤT CỦA QUÃNG

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

Sau bài học này, HS sẽ:

- Nhận biết được quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.
- Nhận biết được tính chất thuận, nghịch của quãng.

2. Năng lực

- *Năng lực chung*:
 - Giải quyết được những nhiệm vụ học tập một cách độc lập, theo nhóm và thể hiện sự sáng tạo.
 - Góp phần phát triển năng lực giao tiếp và hợp tác qua hoạt động và trao đổi nhiệm vụ học tập âm nhạc với giáo viên.
- *Năng lực riêng*:
 - Thành lập được hoà thanh, giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic theo hay hướng đi lên và đi xuống.

- Xác định được các quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic trong giai điệu của bản nhạc, ca khúc.

- **Năng lực số:**

- 1.2.NC1b: Học sinh chủ động áp dụng kỹ thuật tìm kiếm nâng cao trên internet để tự khai thác, lấy dữ liệu âm thanh chuẩn về các loại quãng và tác phẩm âm nhạc.

3. Phẩm chất

- Hình thành thói quen khám phá, tìm hiểu bản nhạc trước khi thực hành, nâng cao năng thẩm mỹ âm nhạc.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Đối với giáo viên

- SGK, SGV Âm nhạc 10, Giáo án.
- File âm thanh và hình ảnh, video, bản nhạc ca khúc *Chào em cô gái Lam Hồng, Mùa xuân đầu tiên*; nhạc cụ (đàn phím điện tử, piano, guitar); phương tiện nghe nhìn.
- Máy tính kết nối Internet, máy chiếu, bài tập tương tác trên Quizizz/Azota.

2. Đối với học sinh

- SGK.
- Tranh ảnh, tư liệu sưu tầm liên quan đến bài học *Một số quãng và tính chất của quãng*.
- Thiết bị cá nhân (điện thoại, máy tính bảng có kết nối Internet).

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

A. HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: Thông qua hoạt động, HS nắm được những cách xây dựng giai điệu khác nhau từ các loại quãng.

b. Nội dung: Tìm hiểu những cách xây dựng giai điệu khác nhau trên các bản nhạc, trích đoạn ca khúc Việt Nam: giai điệu được hình thành từ các quãng giai điệu và các quãng hoà thanh.

c. Sản phẩm

- HS có ý thức tìm hiểu về bản nhạc.

- HS tìm hiểu được những cách xây dựng giai điệu của bản nhạc.

d. Tổ chức thực hiện

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

- GV gợi lại những kiến thức về quãng mà HS đã học ở các lớp trước, điều chỉnh cho HS

- GV trình chiếu bản nhạc số kết hợp phát file âm thanh hai trích đoạn và yêu cầu HS trả lời câu hỏi: *Xem hai bản nhạc sau và cho biết giai điệu được xây dựng bằng mấy cách?*

Chào em cô gái Lam Hồng (Trích) Nhạc và lời: Ánh Dương	Mùa xuân đầu tiên (Trích) Nhạc và lời: Văn Cao
Linh hoạt	Vừa phải
	
Hồng Linh ơi! Đỉnh cao mây vờn đã cùng em từ những đêm thức	Rồi đặt diu mùa xuân theo én về. Người mẹ nhìn đàn con nay đã về. Mùa
trọn nói tiếp những mạch đường quê nhà. Đường rộn	xuân mơ ước ấy đang đến đầu tiên. Nước mắt trên vai anh giọt rơi ấm
ràng những chuyến xe qua. Tình nghĩa quê em sáng tỏ như ánh trăng đêm	đôi vai anh, niềm vui phút giây như đang long lanh.
rằm. Tiên phương tay lái mang tình em đắm đang.	

Bước 2: HS tiếp nhận, thực hiện nhiệm vụ

- HS lắng nghe GV nhắc lại những kiến thức về quãng đã học ở các lớp trước.

- HS vận dụng kiến thức về quãng vào hai bản nhạc *Chào em cô gái Lam Hồng* và *Mùa xuân đầu tiên* để xác định giai điệu được xây dựng bằng mấy cách.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời đại diện 1-2 HS trả lời câu hỏi: Giai điệu của bài hát *Chào em cô gái Lam Hồng* được xây dựng bằng giai điệu 2 nốt nhạc chồng lên nhau (hòa thanh), bài hát *Mùa xuân đầu tiên* sử dụng 1 nốt nhạc (giai điệu).

- GV mời đại diện HS khác nhận xét, bổ sung

Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập

- GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức.
- GV dẫn dắt HS vào bài học: *Trong tiết học ngày hôm nay chúng ta sẽ cùng nhau đi nhận biết quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic và nhận biết được tính chất thuận, nghịch của quãng.*

Năng lực số:

- 1.2.NC1b: HS đánh giá dữ liệu âm thanh số và nốt nhạc trên màn hình để nhận diện, so sánh cách xây dựng giai điệu giữa hai tác phẩm.

B. HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

Hoạt động: Khám phá kiến thức mới

a. Mục tiêu: Thông qua hoạt động, HS:

- HS nắm được khái niệm, cấu tạo quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn và quãng diatonic.
- HS nhận biết được hướng chuyển động của các quãng theo hướng đi lên và đi xuống.
- HS nắm được tính chất của quãng thuận và quãng nghịch, từ đó có thể phân biệt được sự khác nhau giữa tính chất của quãng thuận và quãng nghịch.

b. Nội dung

- Khái niệm, cấu tạo quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.
- Tính chất của quãng: tính chất của quãng thuận và tính chất của quãng nghịch.

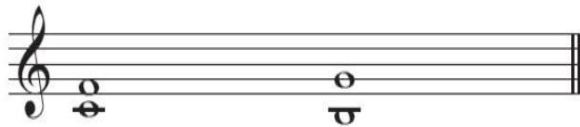
c. Sản phẩm: HS trình bày được khái niệm, cấu tạo, đặc điểm của quãng hoà thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic và tính chất của quãng thuận, quãng nghịch.

d. Tổ chức thực hiện

HOẠT ĐỘNG CỦA GV - HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập - GV lần lượt chỉ và hướng dẫn cho HS nhận biết cấu tạo, đặc điểm của các loại quãng hoà	KHÁM PHÁ KIẾN THỨC MỚI 1. Một số loại quãng a. Quãng hòa thanh

thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic qua các ví dụ minh họa bằng nốt nhạc cụ thể trong SGK tr.8.

+ *Quãng hòa thanh*:

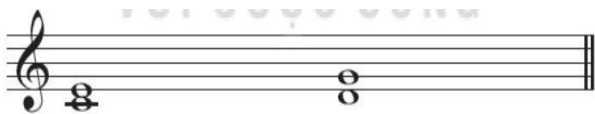
+ *Quãng giai điệu*:

+ *Quãng đơn*:

+ *Quãng diatonic*

- GV dẫn dắt: *Tính chất của quãng gồm có hai nhóm cơ bản và thuận và nghịch.*

- GV giải thích tính chất thuận và nghịch của quãng với các ví dụ minh họa trong SGK tr.8.

+ *Tính chất quãng thuận*:

+ *Tính chất quãng nghịch*:

- GV thể hiện một quãng thuận và một quãng nghịch trên đàn cho HS nghe để giúp HS phân biệt tính chất của quãng thuận và quãng nghịch.

- Là quãng có hai âm thanh vang lên cùng một lúc.

- Âm dưới được gọi là âm gốc.

Âm trên được gọi là âm ngọn.

b. Quãng giai điệu

- Là quãng có hai âm thanh vang lên nối tiếp nhau theo hướng đi lên hoặc đi xuống.

c. Quãng đơn

- Là quãng được cấu tạo trong phạm vi một quãng tám.

d. Quãng diatonic

- Còn gọi là quãng cơ bản.

- Được hình thành từ các bậc cơ bản của hàng âm trong điệu thức.

2. Tính chất của quãng

a. Tính chất quãng thuận

Những quãng mang tính chất thuận là những quãng vang lên nghe êm tai bởi hai âm thanh hòa hợp nhau.

b. Tính chất quãng nghịch

Những quãng mang tính chất nghịch là những quãng vang lên nghe chói tai bởi hai âm thanh không hòa hợp với nhau.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- HS lắng nghe GV hướng dẫn và tìm hiểu về:

+ Khái niệm, cấu tạo quãng hoà thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.

+ Tính chất của quãng: tính chất của quãng thuận và tính chất của quãng nghịch.

- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời HS nhắc lại những kiến thức được học:

+ Khái niệm, cấu tạo quãng hoà thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.

+ Tính chất của quãng: tính chất của quãng thuận và tính chất của quãng nghịch.

- GV mời HS phân biệt tính chất của quãng thuận và quãng nghịch bằng một quãng thuận và một quãng nghịch trên đàn.

- GV mời HS khác nhận xét, bổ sung (nếu có).

Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập

GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức.

C. HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu: Thông qua hoạt động, HS:

- HS trình bày được khái niệm, cấu tạo, đặc điểm của quãng hoà thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.

- HS phân biệt được sự khác nhau cơ bản giữa tính chất của quãng thuận và quãng nghịch.

b. Nội dung: Luyện tập về khái niệm, cấu tạo, đặc điểm của quãng hoà thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.

c. Sản phẩm

- HS trình bày được khái niệm, cấu tạo, đặc điểm của các loại quãng đã học.

- HS phân biệt được tính chất của quãng thuận và quãng nghịch.

d. Tổ chức thực hiện

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

- GV HS thành 4 nhóm và giao nhiệm vụ cụ thể cho mỗi nhóm như sau:

+ *Nhóm 1: Nêu sự khác nhau giữa quãng hoà thanh và quãng giai điệu.*

+ *Nhóm 2: Quãng đơn được cấu tạo như thế nào?*

+ *Nhóm 3: Thế nào được gọi là quãng diatonic?*

+ *Nhóm 4: Tính chất thuận và nghịch của quãng được xác định bởi đặc điểm gì?*

- GV đàn và yêu cầu HS phân biệt tính chất của quãng.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- Các nhóm vận dụng kiến thức đã học và lắng nghe GV đàn để thực hiện nhiệm vụ.

- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời đại diện HS 4 nhóm trình bày kết quả thảo luận trước lớp:

+ *Nhóm 1: Nêu sự khác nhau giữa quãng hoà thanh và quãng giai điệu*

● *Quãng hoà thanh: là quãng có hai âm thanh vang lên cùng một lúc.*

● *Quãng giai điệu: là quãng có hai âm thanh vang lên nối tiếp nhau theo hướng đi lên hoặc đi xuống.*

+ *Nhóm 2: Cấu tạo của quãng đơn: trong phạm vi một quãng tám.*

+ *Nhóm 3: Quãng diatoni (là quãng cơ bản) được hình thành từ các bậc cơ bản của hàng âm trong điệu thức.*

+ *Nhóm 4: Tính chất thuận và nghịch của quãng được xác định bởi đặc điểm quãng vang lên.*

- GV mời đại diện HS khác lắng nghe, nhận xét, bổ sung.

Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập

GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức, chuyển sang nội dung mới.

D. HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG

a. Mục tiêu: Thông qua hoạt động, HS nhận biết được các loại quãng trong các bản nhạc trước.

b. Nội dung: Các trích đoạn ca khúc ở phần Khởi động SGK tr.7.

c. Sản phẩm: HS tìm được một quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic trong hai đoạn trích GV đưa ra.

d. Tổ chức thực hiện

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

- GV hướng dẫn HS phân tích giai điệu của hai trích đoạn bài hát để xác định và tìm ra một quãng hòa thanh, một quãng giai điệu, một quãng đơn, một quãng diatonic.

Chào em cô gái Lam Hồng
(Trích)
Nhạc và lời: Ánh Dương

Linh hoạt

Hồng Linh ơi! Đỉnh cao mây vờn đã cùng em từ những đêm thức
trọn nỗi tiếp những mạch đường quê nhà. Đường rộn
ràng những chuyến xe qua. Tình nghĩa quê em sáng tỏ như ánh trăng đêm
rằm. Tiền phương tay lái mang tình em đậm đang.

Mùa xuân đầu tiên
(Trích)
Nhạc và lời: Văn Cao

Vừa phải

Rồi đặt địu mùa xuân theo én về. Người mẹ nhìn đàn con nay đã về. Mùa
xuân mơ ước ấy đang đến đầu tiên. Nước mắt trên vai anh giọt rơi ẩm
đôi vai anh, niềm vui phút giây như đang long lạnh.

- GV cho HS làm việc theo nhóm để HS trao đổi, thống nhất, cử đại diện trả lời.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- Các nhóm vận dụng kiến thức đã học và lắng nghe GV hướng dẫn để thực hiện nhiệm vụ.

- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời đại diện HS trình bày kết quả thảo luận trước lớp:

+ *Bản nhạc Chào em cô gái Lam Hồng: Quãng hòa thanh.*

+ *Bản nhạc Mùa xuân đầu tiên: Quãng giai điệu*

- GV mời HS đại diện HS khác nhận xét, bổ sung.

Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập

GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức, kết thúc tiết học.

*** HƯỚNG DẪN VỀ NHÀ**

- Ôn lại kiến thức đã học về:

● *Quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic.*

● *Tính chất thuận, nghịch của quãng.*

- Tự tìm hiểu những bản nhạc có quãng hòa thanh, quãng giai điệu, quãng đơn, quãng diatonic để nhận biết thêm.

- Đọc và tìm hiểu trước tiết *Đọc nhạc SGK tr.9.*